תנורי בנות טפח *דתניא *תנור תחלתו ארבעה ושיריו ד' דברי רבי מאיר וחכמים אומרים *במה דברים אמורים בגדול אבל בקטן תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו ושיריו ברובו *וכמה כל שהוא אמר רבי ינאי טפח שכן עושין תנורי בנות טפח בפלוגתא לא קמיירי השתא דאתית להכי הא נמי פלוגתא היא דקתני סיפא אמר ר' יהודה לא אמרו טפח אלא מן התנור ולכותל והאיכא מסגרת טפח בדכתיבן לא קא מיירי והאיכא *כפורת טפח בקדשים לא קמיירי והאיכא *דיה לקורה שהיא רחבה טפח בדרבנן לא קמיירי אלא בדכתיבן ולא מפרשי שיעורייהו יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב כל שלשה ימים הראשונים תולין את השליא בולד מכאן ואילך חוששין לולד אחר אמר ליה ומי אמר רב הכי והאמר רב אין הולד מתעכב אחר חבירו כלום אישתיק אמר ליה דלמא כאן בנפל כאן בבן קיימא אמר ליה את אמרת לשמעתתיה דרב בפירוש אמר רב הכי הפילה נפל ואחר כך הפילה שליא כל שלשה ימים תולין את השליא בולד מכאן ואילך חוששין לולד אחר ילדה ואח"כ הפילה שליא אפילו מכאן ועד עשרה ימים אין חוששין לולד אחר שמואל ותלמידי דרב ורב יהודה הוו יתבי חליף ואזיל רב יוסף בריה דרב מנשיא מדויל לאפייהו באלי ואתי אמר אתי לן גברא דרמינן ליה בגילא דחטתא ומרמי ומדחו ארהכי אתא אמר ליה שמואל מאי אמר רב בשליא א"ל הכי אמר רב *אין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא שילינהו שמואל לכל תלמידי דרב ואמרי ליה הכי הדר חזייה לרב יהודה בישות בעא מיניה רבי יוסי בן שאול מרבי המפלת דמות עורב ושליא מהו אמר ליה אין תולין אלא בדבר שיש במינו שליא קשורה בו מהו אמר ליה דבר שאינו שאלת איתיביה *המפלת מין בהמה חיה ועוף ושליא עמהן בזמן שהשליא קשורה עמהן אין חוששין לולד אחר אין שליא קשורה עמהן חוששין לולד אחר הריני מטיל עליהן

חומר

[חולין עז:]

תנורי בנות. נערות קטנות עושין תנורין לשחוק: תחלתו ארבעה. תנור בן ד' טפחים מקבל טומאה אם נגמרה מלאכתו: ושיריו ד'. נטמא תנור גדול ושברו ונשתיירו ד' טפחים עדיין טמא: ה"ג תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו ושיריו ברובו. ומקשה בהעור והרוטב* רובו דטפח למאי חזי ומשני האי ושיריו אגדול קאי וה"ק שירי גדול ברובו ומותבינן בגדול והא קאמר שיריו ד' ומשנינן ההוא בתנור בר ז' דד' הוי רובו והא בתנור בר ט': בפלוגתא. כגון הכא דלר"מ לא הוי שיעורא בטפח: לא אמרו טפח אלא בין תנור ולכותל. דהתם יותר מטפח עומדת ליקלקל מפני שמעכב את התנור מלקרבו לכותל ודוחקת את הכותל הילכך יותר מטפח עומדת לינטל היא אבל לגד הבית אפי' גדולה הרבה יד הוא לתנור: בדכתיבן. ששיעורו מפורש מן התורה: דיה לקורה. לגבי מבוי: מדרבנן. כגון מבוי דכל מלותו מדברי סופרים: כל ג' ימים. כגון ילדה ולד תחלה ושליא אחריו בתוך ג' ימים: תולין השליא. בו ואין חוששין לאמר דתוך הזמן הזה עשויה השליא להתעכב אחר הולד שהיתה ממנו טפי לא ואם זה זכר תשב לזכר בלבד ולא אמרינן שליא אחרת היתה עם ולד זה ונימוח ושליא זו דולד אחר היא דהכך שליא לשהות אחר ולד ג' ימים: מכאן ואילך חוששין. שמא ולד אחר היה עמו ונקבה היה ותשב ימי טומאה דנקבה ואי נמי הוי האי ולד נקבה אכתי מהניא ספק דשליא דמגינא ימי טוהר לחומרא שאם תראה ליום פ"א לולד ופסקה עד יום שמיני ורואה לא הויא שומרת יום כנגד יום (דלאמר בהדיא)* שליא נקבה הואי ומה שראתה ביום פ"א דם טוהר הוה דמשליא מנינן והשתא הוא דהויא תחלת נדה והיא נקראת טועה: בנפלים. מתעכב: את אמרת לשמעתתיה דרב. בתמיה. כלומר את אתית לפרושי מדידך: בפירוש. פירשה רב הכי: ילדה. בן קיימא: *באלי ואתי. שהיה ממהר לבא כמו (לעיל דף ח.) באלי לידי פי' מגרש: מדויל. שם מקום: בגילא דחיטתא. כלומר בשאלות מועטות: מירמי ומידחי. כלומר להקשותו ולדחותו שלא ידע להשיב: אלא בדבר של קיימא. שיולא בו מתקיים אם היום* היו חדשיו כלו למעוטי שאם הפילה דבר שאין ראוי לבריית נשמה כגון בירך אחד נאמנע או גוף אטום או מפלת מין בהמה וחיה ועוף ואח"כ הפילה שליא אפי' בתוך ג' חוששת לולד אחר: חזייה לרב יהודה בישות. דשמעה' ולא אמרה מיהליה: המפלת עורב ושליא מהו. מי תלינן שליא בעורב ולא ניחוש לולד אחר או לא תלינן: שיש במינו. כגון אדם ובהמה וחיה אבל עוף לא:

חומר

ו נס"ל טפי: מרב.

**אבל** בקטן תחלתו כל שהוא · וא"ת וגדול שאין בו ד' טפחים אמאי טהור והלא אף בקטן טפי' טמא וי"ל דגדול וקטן הינו ברוחב והרוחב הרבה צריך גובה ד' להחזיק תומו אבל קטן שאין בו ד' בגובה טפח: **תחלתו** כל שהוא · משתגמר מלאכתו שיריו ברובו במשניות גרסינן תחלתו כל שהוא שיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואיזהו גמר מלאכתו וכו' ודרך הש"ס שמהפך פעמים מסדר המשנה לפי הצורך משום דבפ' העור והרוטב (חולין דף קכד') בעי רובו דטפח למאי חזי ומשני אגדול קאי ליה בסוף ופריך והא שיריו ד' קאמר ומשני לא קשיא הא בתנור בר ט' הא בתנור בר ז' ומפרש התם רש"י דבתנור ט' שני בארבעה אע"ג דלא הוי רובא ותנור ז' אע"ג דלא הוי ד' שני ברובא וקשה לר"ת לא יהיה סופו חמור מתחלתו דהא תחלתו ד' ונראה כפירש"י שפירש כאן דתנור בר ז' (א) וד' הוי רובא ותנור בר תשעה ברובא וקשה דלמה ליה למנקט בר ט' הוה ליה למנקט בר ח' ושיריו ברובו ולפרש"י א) דהתם ניחא דנקט ט' אע"ג דהוי ד' מיעוטא ומה שהקשה ר"ת לא קשה מידי דשעושה כלי חרס אינו עושה אלא דבר חשוב אבל כלי שנתמעט כל זמן שראוי אינו מתבטל כמו *גרדומי ציצית דכשירים שני וכן משמע מדפריך שיריו טפח למאי חזי משמע דלאו היה חזי הוה ניחא ליה אע"ג דבציר מתחלתו: **כל** שהוא טפח · פר"ת בלא יתפור (כ"ב דף יט) דפעמים כל שהוא בציר מטפח ופעמים טפי מטפח: **בפלוגתא** לא קמיירי · ואע"ג דפליגי ברופן סוכה דר"ש אומר דרביעית טפח מ"מ טפח לרופן אחד צריך לכ"ע אבל לתנור אע"ג דבין התנור ולכותל לכ"ע טפח מ"מ בסתם תנור פליגי והא דפרש"י דכירה מקום שפיתת קדרה אחת לא דק דכפ' כירה (שבת דף לח:) אמר דכירה זהו מקום שפיתת ב' קדרות:

**את** אמרת שמעתתיה דרב · כלומר טובת מעלתך ומחלה שכתת * ולכך שתק ולפ"ה שפי' בתמיה צריך לומר דמתחלה לא חש להשיבו:

**ילדה** ואח"כ הפילה שליא אפי' עד י' ימים אין חוששין לולד אחר · אע"ג דלאמר לקמן דנשתהא אלו שלשה חדשים מ"מ לא שכיח וכל כמה דלא חזינן לא חיישינן:

**המפלת** חיה ועוף כו' · דוקא נקט חיה ועוף דאי בתחלה ולד ואח"כ שליא עד ג' ימים תולין ואין חוששין לולד אחר ולכאורה נראה הטעם דחיה ועוף אין דרכן של נשים להפיל ולכך איכא לספוקי שהשליא אינה מהם וקשה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עז:) אהא דתנן שליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה ומסיק אר"ח לא שנו אלא שאינה קשורה בולד פי' שיש לה ולד אחר וכיון דאינה קשורה בו חוששין לולד אחר בשליא ולכך אסורה ומייתי תניא נמי הכי מהך דהמפלת חיה ועוף והכי מייתי הא אדרבה משמע הכא דוקא חיה ועוף דלאו אורחיה אבל נפל דאורחיה תולין כל שלשה ימים ובבן קיימא אפי' כמה ימים וי"ל דאין הדבר תלוי באורחיה ולא אורחיה אלא קים ליה להש"ס ב) דלאמר צורת אדם רגילה השליא להתעכב אבל לאחר בהמה חיה ועוף אינה רגילה להפרד השליא מן הולד אפי' במעי הבהמה כמו במעי האשה וא"ת וכי אינה קשורה בולד אמאי קאמר ר"ח דאסורה באכילה הא אמרינן הכא דלא הוי אלא ספק ולא ודאי ולד אחר מדקתני הריני מטיל עליה חומר שני ולדות שמא נימוח ספיר של שליא זו וא"כ הוי ספק ספקא דלמא אין כאן ולד אחר ואפי' איכא שמא לא יצא לא ראשו ולא רובו ובפ"ק דב"ק (דף יא:) גבי שליא שיצתה מקצתה ביום ראשון משמע דספק ספקא שרי דפריך מאי קמ"ל דאין מקצת שליא בלא ולד תניגא שליא שיצתה מקצתה אסורה פי' ואם יש מקצת שליא בלא ולד הוה ליה ספק ספקא ושרי וי"ל דבריייתא דקתני שמא איירי בשליא שאחר הולד ור"ח איירי בשליא שיצתה קודם הולד דודאי יש שם ולד אחר כשאינה קשורה בו כדאמרינן בשמעתין לא אמרו תולין השליא בולד אלא בשליא שבאה אחר הולד והתם מייתי ראיה דכאינה קשורה חוששין לולד אחר לאפוקי מדר' יוחנן דהתם או נמי אפילו בספק ספקא אסרה ר"ח דגזרינן מקצתה אטו רובה או אטו אין עמה ולד אחר דיטעו העולם ויסברו הא דשרינן מה שבפנים לאו משום ספק ספקא אלא משום כל בבהמה וגזרת הכתוב הוא דאפי' יצא רובו שרי מיעוטו שבפנים כיון דחזו דשרינן בילתה מקצתה ואפשר דיצא הראש בתוכו מקצת והוי כיוצא רובו ולא יעטו על לכם דמשום ספק ספקא שרי:

חומר

[חולין קכד.]

כלים פ"ה מ"א חולין קכד'

[חולין שם ע"ש עירובין יד: וש"נ]

שבת לב. סוכה ד:

[עירובין יג:]

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה תחלתו וכו' ד' ד' סוי כצ"ל ואות ו' נמחק:

דלאמר בהדי

[נ"ל אמר ד"ה מדויל]

◆

מוסף רש"י

תנור תחלתו ארבעה. אין תנור פחות מארבעה ואפילו נגמרה מלאכתו, ושיריו ארבעה. אם היה גדול ונטמא ושברו, צריך שלא יהא בו שבר של ד' (חולין קכד.).

במה דברים אמורים. דתחילתו ד' ושיריו ד', בגדול. התנורים העשויים לאפות ולבשל כדרכן, אבל בקטן. שעושין לתינוקות, תחלתו כל שהוא משתגמר מלאכתו. לאחר שנגמר והסיקו אפילו הוא טפח מקבל טומאה (שם).

המפלת מין בהמה חיה ועוף. ולכך היא דלאמרי (לעיל כג.) כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד (שם כו:).

אין חוששין לולד אחר. ואם נפתח הקבר בלא דם דהואי לידה יבשתא טהורה (שם).

נו ב מיי' שם פרק ט"ו הלכה ב

[מלי' ל"ל משנה]

נז ג מיי' שם פרק פ"ו הלכה א

נח ג מיי' שם פט"ו הל"ה:

[נ"ל החנן]

סא ד מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קצד סעיף ד:

סב ה מיי' שם הלכה ח ושם סעיף ו:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה תחלתו כל שהוא וכו' כוה ליה למינקט כד שמנה ושיריו ברובו ולפרש"י * ג"כ עי' בפ"ה דכלים משנה א' בפי' הר"ש והכסף משנה שם: ב) ד"ה המפלת וכו' אלא קים ליה להש"ס דאמר צורת אדם וכו' כצ"ל:

[תוספות לסי']

[ועי' היטב תוס' חולין קכד' ד"ה לא בהסקה וכן בתוס' שם]

[ועי' תוס' ב"ב קב' ד"ה וכל היכא ועוד שם סו: ד"ה כתוס ועוד קדושין כו' ד"ה קרקע]

◆

## תוספי הרא"ש

**אבל** בקטן תחלתו כל שהוא * ותימה אמאי אמרינן בגדול שתחלתו ד' אפי' פחות מד' יהא תורת קטן עליו שתחלתו כשהוא כ"ל דגדול ניכר בדעתו שלו שמשו להיות גדול ולא חשיב כלי עד שיהא גבוה ד' דבפחות מכאן אינו מחזיק את הטוו: **תחלתו** כל שהוא משתגמר מלאכתו * הגרס"י ובפ"ה דכלים לא תני הכי אלא הכי מיתניא אבל בקטן תחלתו כל שהוא ושיריו ברובו משתגמר מלאכתו ואי זו היא גמר משיסיקנו לאפות בו סופגנין אלמא קאי על שיריו ביחד דקטן אין אופין בו סופגנין: ושיריו ברובו * פרש"י דפריך בתנור והרוטב רובו רפטה למאי חזי ומשני דאגדול קאי גדול הא אמרינן ושיריו ד' ומשני הא בתנור שבעה דשיריו בארבעה אבל ברובו לא כמשנינן ליה דלא תמידי שיריו מתחלתו דהא מתחלתו כשהוא שלם לא הוי תנור בציר מד' * והא דקתני רובו (בתנור) בתנור ט' אע"ג דבהדיא איכא ד' לא ממשנינן עד דאיכא הבא' כך פי' בפרק העור והרוטב * ונראה לפרש איפכא דבתנור ט' כי הוכי דמחמרינן בתחלתו דמטמא בד' מחמרינן נמי בשיריו וכד שבעה שיריו ברובו ואין זה דוחק אם מפני חסור מתחלתו דכיון שכבר היה כלי בראויות משום נשאר שם כלי עליו [illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones